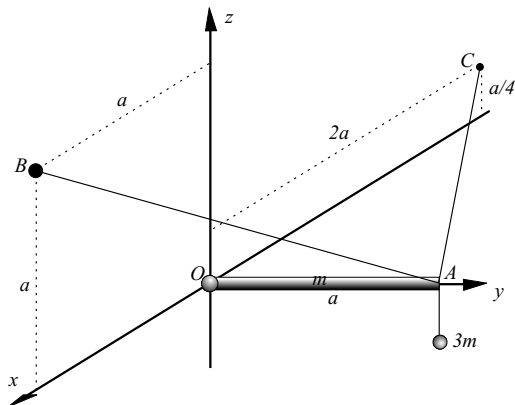
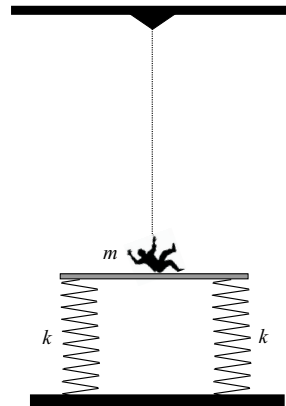

Mekanik för I, SG1109, Problemtentamen 2008 05 20, kl 9-13

Uppgift 1: En bom med massan m och längden a är i sin ena ände O monterad i en kulle på en vertikal vägg. I den andra änden A är fäst två linor som går till fästpunkter B respektive C på väggen som håller bommen horisontell och vinkelrät mot väggen. I ett koordinatsystem där bommen är y -axel och z -axeln vertikal uppåt gäller att koordinaterna för B är $(a, 0, a)$ och koordinaterna för C är $(-2a, 0, a/4)$. I änden A är en vikt med massan $3m$ upphängd. Beräkna spänningarna i linorna och bommens kraft på kulle.

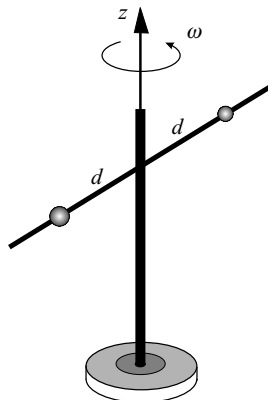
Figur 1: Bild till Uppgift 1.

Situationen i Uppgift 2 sedd från sidan.

Uppgift 2: En man med massan m hänger i ett rep just över mitten av en horisontell kvadratisk platta monterad på fyra likadana fjädrar, en i vart och ett av hörnen. Fjädrarnas styvhet är k . Plattan och fjädrarna har försumbar massa jämfört med mannen. Mannen tappar nu taget om repet. Vilken maximal normalkraft från plattan utsätts mannen för?

Uppgift 3: En rak horisontell stång är fäst på en rak vertikal stång som kan rotera kring vertikalen med försumbart friktionsmoment. När anordningen roterar med en vinkelhastighet ω har den rörelsemängdsmoment $H_{0z} = ma^2\omega$. Det betyder att den har tröghetsmoment $I_{0z} = ma^2$. Nu monteras två kulor, vardera med massa m , på tvärstången. De kan glida längs stången men hålls båda på plats med trådar på avståndet d från rotationsaxeln. Anordningen, med kulorna, ges nu vinkelhastigheten ω_1 . Genom att dra i trådarna minskas avståndet till $d/3$ och fixeras där. Vad blir den nya vinkelhastigheten ω_2 ? Vad blir ändringen i kinetisk energi?

Figur 2: Bild till Uppgift 3

Uppgift 4: En partikel med massan m rör på ett glatt horisontalplan under inverkan av en centrkraft vars potentiella energi ges av $V(r) = \frac{1}{2}kr^2$. Vid tiden $t = 0$ är läget $\mathbf{r}(0) = 2a \mathbf{e}_x$ och hastigheten $\mathbf{v}(0) = a\omega \mathbf{e}_y$, där $\omega^2 = k/m$. Beräkna största och minsta avståndet från Origo i den fortsatta rörelsen.

Teoritentamen

Uppgift 5: Ange den fysikaliska dimensionen $M^\alpha L^\beta T^\gamma$, d.v.s. ge värdena på α, β och γ , för följande mekaniska storheter:

- a) Acceleration a ,
- b) Arbete U ,
- c) Rörelsemängdsmoment H_z ,
- d) Kraftmoment M_z ,
- e) Fjäderkonstant (styvhet) k ,
- f) Tröghetsmoment I_z .

Uppgift 6: Härled (d.v.s. bevisa med en räkning) uttrycket för accelerationen i cylinderkoordinater. Det skall vara vektorstreck på vektorer.

Uppgift 7: Utgå från definitionen av rörelsemängdsmoment $\mathbf{H}_O$ och kraftmoment $\mathbf{M}_O$ samt Newtons andra lag (kraftekvationen) och visa att $\dot{\mathbf{H}}_O = \mathbf{M}_O$ gäller (för en partikel). Det skall vara vektorstreck på vektorer.

Uppgift 8: En stel kropp roterar kring en fix z -axel. Kroppen har tröghetsmomentet I_z och vinkelhastigheten $\dot{\theta}$. Skriv upp dess rörelsemängdsmoment H_z och dess kinetiska energi T . Antag att kroppens vinkelacceleration är $\ddot{\theta}$. Ge ett uttryck för kraftmomentet M_z på kroppen.

Problem- och teoritentamen är olika tentamina som vid godkänt ger 3 respektive 2 kurspoäng. Varje uppgift ger högst 3 (tentamens)poäng. På vardera delen kan man högst få 12 poäng och för godkänt fordras minst 4 poäng. Har du klarat kontrollskrivningar är teoridelen redan godkänd. För att kursen skall vara klar i sin helhet måste du också ha fått godkänt på inlämningsuppgifter som är värda 1 kurspoäng.

Enda tillåtna hjälpmedel: skriv- och ritdon inklusive suddgummi.